

Konflikteja tulee olemaan jatkossakin, Backström ennakoi. Sosiaaliset ja alueelliset eriarvoisuudet ovat suuria eikä laajoilla ryhmillä ole toimeentulomahdollisuuksia. Alueellisten, etnisten, heimojen välisten, ideologisten ja uskonnollisten kiistojen ratkaisumekanismit puuttuvat.

Euroopan ympäristökeskuksen EEA:n tutkimuksen mukaan odotettavissa on lisää myrskyjä, tulvia, kuivuutta ja muita ääri-ilmiöitä. Olemmeko menossa kohti yhä hallitsemattomampia katastrofeja?

Ruandassa murhattiin vuonna 1994 kolmessa kuukaudessa 800 000 ihmistä. Miksi naapurit tappoivat naapureitaan, miksi kollegat tappoivat kollegojaan työpaikoilla, miksi lääkärit tappoivat potilaitaan ja opettajat oppilaitaan, Backström kysyy amerikkalaisen toimittaja Philip Gourevitchin suulla.

Gourevitch luettelee suuren

joukon tekijöitä, mm. äärimmäisen köyhyyden, tietämättömyyden, massiivisen aseiden tuonnin, propagandan, fanaattisen perusteellisen ja hierarkkisen keskitetyn hallinnon, ulkomaailman välinpitämättömyyden.

Backströmin mukaan konfliktien ehkäisyyn tulisi panostaa ehdottomasti nykyistä enemmän, mutta hän ei juuri pohdi, miten hyvin monimutkaisiin maiden sisäisiin ongelmiin voitaisiin vaikuttaa ennalta ehkäisevästi.

Kolumbiassa todellinen valta ja varallisuus ovat kertyneet 40 perheen käsiin. Tämä ryhmä ei ole ollut valmis tekemään myönnytyksiä. Kolumbiassa jatkuu yksi maailman pitkäaikaisimmista konflikteista, joka on kestänyt jo yli 50 vuotta. Yli 300 000 ihmistä on saanut surmansa ja pari miljoonaa ihmistä on joutunut pakenemaan kotoaan. Backström ei kerro, kuinka paljon Kolumbian kriisi on tul-

lut maksamaan maailmalle.

Miten herättää maiden sisällä sosiaalista omaatuntoa ja vastuuta? Vienan Karjalassa työttömyys ja alkoholismi aiheuttavat suurta kurjuutta, mutta paikalliset vahvat naiset ovat ottaneet oman vastuunsa ja auttoivat humanitaarisia työntekijöitä toimimaan tehokkailla tavoilla paikallisissa oloissa. Miesten yleinen ratkaisu vaikeassa tilanteessa on itsemurha.

Ulkopuolisena tarkkailijana ei ole helppoa ymmärtää konfliktien dynamiikkaa ja kulkua. Ilmi-selvää kuitenkin on, ettei ihmiskunta pysty yrityksistään huolimatta ratkaisemaan kaikkia erimielisyyksiään rauhanomaisesti vielä pitkään aikaan, jos koskaan, Backström ajattelee realistisen synkeästi.

Lukijana jään kaipaamaan lukua tai kahtakin, jossa kypsät, viisaat ja luovat ihmiset miettivät erilaisia ennaltaehkäisyvaihtoehtoja.

Stopalkoholin vaarat

REIJO VALTA

Kun Tintti tapasi *Kultasaksisessa ravussa* kapteeni Archibald Haddockin, tämä oli pahasti alkoholisoitunut. Sittenmin kapteenin saatua elämänsä sisältöä juominen pysyi yleensä kurissa, vaikkakin viskin naukailu aiheutti ylimääräisiä mutkia muun muassa kuuseikkailun aikana. Tintti käytti monesti kapteenin pikkuhiprakkaa hyväkseen innostessaan tätä mukaan omiin suunnitelmiinsa. Kaikelle tälle tuli

kertakaikkinen loppu, kun professori Tuhatkauno *Tintti ja Pi-carot* -albumissa kehittämillään stopalkoholi-tableteilla pakko-raitisti kapteenimme.

Tintti ja kumppanit ovat belgialaisen Georges Remin (1907–1983, tunnetaan paremmin taiteilijanimellä Hergé) luomia sarjakuvahahmoja, jotka ovat saaneet kestoklassikon aseman myös Suomessa. Tintin seikkailuja on myyty maassamme yli

Hergé
Tintti ja aakkostaide
Suom. Heikki Kaukoranta
Otava 2005

1,6 miljoonaa albumia. Viimeinen suomeksi julkaistu on *Tintti ja aakkostaide*, joka sisältää Hergén luonnoksia keskeneräiseksi jääneestä tarinasta. Suomenos sisältää Ranskassakin vas-

ta vuonna 2004 julkistettuja sivuja, joissa päihteet ovat keskeisessä roolissa.

Tintti ja Picarot (1976) oli Hergén viimeinen valmiiksi saama sarjakuva. Siinä siis Tuhatkauno käytti lupaa kysymättä Haddockia koekaniinina. Kun asia valkenee kapteenille, hän riemastuu: ”että julkasitte!... Pääpyöveli!... Ihmissyöjä!... Synkeä pasilisko! Tämä on häpeä!... Skandaali!... Sietämätön loukkaus intimiteettisuoja vastaan!... Minä...”. Professori Tuhatkauno pitää Haddockia kiitämättömänä, hänhän oli pitänyt huolta kapteenin terveydestä. Lisäksi Tuhatkauno piti huolta arumbajaintiaanien terveydestä ja raitisti heidätkin, ottamatta huomioon kapteenin sanoja, viidakon alkuasukkailta mitään kysymättä.

Tuurijuoppous ei kuitenkaan ole sellainen sairaus, jota voitaisi pakkokeinoin hoitaa. Aakkostaiteen luonnoksissa Hergé suunnittelikin, että sankarit saisivat takaisin olennaiset luonteenpiirteensä. Loch Lomondin naukailu oli olennainen osa kapteeni Haddockia. Samoin Hergé suunnitteli palauttavansa Tuhatkaunun ihmisten ongelmat heitä itseään paremmin tuntevasta moralistista entisenlaiseksi ongelmia ratkovaksi tiedemieheksi.

Hergén mielikuvissa pakkoabso lutismi teki Haddockista neurasteenikon. Heikkohermoinen kapteeni etsi uutta sisältöä elämänsä maalaamisesta ja taidepiireistä. Moulinsartin sisustus muuttui täydellisesti, linnassa istuttiin puhallettavilla tuoleilla! Mutta ei se vielä mitään: kapteenin ystäväpiiri laajeni selvännä kijällä, papittarella ja mustalais-toreadorilla. Puutarhassa alettiin viljellä hamppua ja linnan kellarin varastoiitiin hasista. Albumista *Lento 714* tutun Sondonesian lähetystön kautta ystäväpiirille hankittiin heroïinia ja Tuhatkaunun tutkimustilojen lisäksi Moulinsartiin rakennettiin ”ruskeaa sokeria tutkiva laboratorio” aikaisemmalle viholliselle, New Delhin psykiatrisen instituutin johtajalle tohtori Krollspellille.

Mahdottomuus nauttia silloin tällöin viskimoukku johti riippuvuuteen taipuvan Haddockin paljon pahemmille teille. Koh-talaisen hallittu alkoholin käyttö vaihtui holtittomaan huumeiden käyttöön ja kahnauksiin virkavallan kanssa. Aina niin nuhteeton Tinttikin pidätettiin.

Entiselleen palannut professori Tuhatkauno havaitsi aiemmin tekemänsä virheen. Hän alkoi kehittää vastalääkettä stopalkoholille, ja useiden kokeiden jäl-

keen sellainen viimeinen löytyi. Haddock oli tällä kertaa innokas koekaniini. Vaikka hän kokeiden kuluessa menetti sekä hiuksensa että partansa ja muuttui pilkulliseksi, lopussa kiitos seiso i. Viski maistui kapteenille jälleen.

Tintti ja Haddock ovat useissa seikkailuissa olleet tekemisissä huumeiden kanssa, mutta koskaan aikaisemmin kukaan keskeisistä henkilöistä ei ole itse niitä käyttänyt. *Sinisessä Lootuksessa* oopiumia polttelee kovasti Tintin näköinen henkilö, mutta hänen partansa onkin aito, ei valeasu. Huumeiden salakuljetus toi poliisikaksikon Dupond ja Dupont Tintin kannoille ja yhdessä sankarimme ovat monesti paljastaneet Rastapopouloksen laittomien päihteiden sala-kaupan.

Kuten vuodelle 1982 kirjattu juonihahmotelma osoittaa, Hergé ei kaihtanut käsitellä sarjakuvassaan arkojakaan ajankohtaisia yhteiskunnallisia aiheita. Luonnosten perusteella on kuitenkin vaikea sanoa, millainen sarjakuva olisi lopulta syntynyt. Hergé ei kaihtanut suuriakaan muutoksia edes työskentelyn loppusuoralla. Joka tapauksessa on mielenkiintoista havaita, että Hergé pohti ihmisten riippuvuuksia laajemmistakin näkökulmista.